

GAZETA TRANSILVANIEI

REDACȚIA ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
ore de două ori pe săptămână prin mijlocul
comitet de redacție.
Atelieră tipografică „Astra” nr. 102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARITIU ȘI SFINȚIT DE LUPTLE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI. ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei — Autorități și Societăți telef.
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 54 Inreg. Trib. Brașov B. II No. 6. II. 71/942

Sâmbătă 7 Octombrie 1944

Anul 107

Cei dintâi soli

de V. Branisce

S'au scurs patru ani de când le-am zărit pentru cea din urmă oară chipul, obrajii supți de suferință, dar privirea lor grea și muștrătoare o simt și acum sfredelindu-ne conștiința noastră, a celor rămași dincoace de zăneata frontieră.

Imi stăruie în auz sfâșietorul lor gemăt: „Cui ne lăsați, cui?” Și nici astăzi nu pot găsi un singur cuvânt de deslegare pentru calvarul ce l-au îndurată, cum n'am mai putut găsi atunci nici justificare criminală vânzării de pământ, săvârșite la masa verde.

Patru ani noi am mușcat tăceri, ei, fărăna îmbibată cu sânge.

Acum tăcerile s'au frânt cu trosnet sec, ca ramurile de copac uscat lipsit de sevă.

Cu intrarea noastră în lupta reparatorie am făcut primul pas pentru desrobirea lor. Dar numai primul. Mai sunt mulți pași de făcut până la adevărata eliberare a Transilvaniei robite.

Pe ogoarele noastre va mai curge sânge îmbelșugat. Cruce de lemn verde vor însemna drumul înaintării noastre, drumul durerilor neamului. Dar nici jertfa de sânge nu va putea răscumpăra nedreptele lor suferințe. Noi mai avem de dat, mai avem de plătit.

De ne-am rupe sufletul fășii, nu vom putea pridi să legăm rănile lor nenumerate. Ne așteaptă dincolo de brâu de foc frați ingenunchiați, lăsați pradă urgiei devastatoare a unui neam ce nu cunoaște Dumnezeu. Frați pe care — după toate umilrile impuse — milenara Ungarie îl aruncă astăzi în primele rânduri ale luptei, să moară tot ei de gionțul nostru uelgător.

I-am văzut leșii din luptă, în rândul prizonierilor de război, arhanghelii cu obrajii supți de suferință, cu pleoape de plumb. I-am văzut îndreptându-se spre lagăre.

Un hidos capriciu al destinului îl întuiește astăzi cot la cot cu dușmanii de totdeauna al neamului, pe el, pe arhanghelii răbdării, mușenici al cauzelor noastre sfinte.

Cine ar fi crezut vreodată că în lagăre ne va fi dat să-i revedem pe cei dintâi soli ai Transilvaniei ce au trecut, biruind moartea, nedreptele, hotare ale neamului, în timp ce noi huzurim în răsfaț de libertăți și ne prindem tovarășii cu Ungurii!

Trăiască frăția

româno-maghiară?

de
Ion Colan

Inregistrăm strigătul.
Dar înainte de a intra în cor, să vedem despre ce este vorba.

La răsruce de istorie suntem obligați, indivizi și colectivitate națională deopotrivă, să vedem bine, să fim lămurii perfect asupra drumului de urmat, să știm cum îl vom parcurge și cu cine.

Dacă din punct de vedere extern hotărârile mari au fost luate la 23 August — și în privința aceasta nedumeriri nu mai poate avea nimeni — pe frontul intern pozițiile nu par suficiente de clar conturate și tocmai de aceea o delimitare precisă și într'adevăr sinceră a diferitelor „frății” se impune fără echivocuri.

În aceste socoteli de drum lung n'are ce căuta șovinismul canibal, nici ură, nici contabilitate politică de moment.

Nu interesează decât țara și neamul. Atât! Tot ce depășește, din punct de vedere al gospodăriei interne, aceste două realități, sunt corpuri străine în organism, iar în medicină se cunoaște fenomenul eliminării lor prin însăși vitalitatea organismului, dacă e sănătos, sau prin intervenții dinafară dacă... dar noi să nu ne gândim neapărat și la acest al doilea dacă ce presupune, în mod necesar, o intervenție chirurgicală.

Să vorbim răspicat; și nu contra cuiva, ci pentru noi. Nu ca să lovim în dreptul la viață al altora, ci ca să ne apărăm propria noastră viață, ca țară și ca națiune.

Iată despre ce este vorba:
S'au manifestat, dela 23 August încoace, categorice declarații de

frățietate din partea Ungurilor autohtoni.

Noi șocotim că aceste declarații nu sunt sincere și — ceea ce ar trebui să știe fiecare Român — nu pot fi sincere. Realitatea aceasta, „nu pot fi sincere”, constituie partea tragică a problemei, atât pentru cei care oferă frăția, cât și pentru cei ce eventual ar accepta-o cu brațele deschise. Ar fi suficientă o recapitulare istorică a relațiilor româno-maghiare ca fiecare să se documenteze că multă vreme va mai trebui încă să treacă până la apropierea pentru care noi am făcut destul și în trecut, iar ei au torpilat-o continuu.

Nu este posibilă astăzi o frăție, fiindcă întreaga educație maghiară are la bază ura împotriva națiunii române, o ură alimentată prin toate mijloacele și deslănțuită fără rezerve ori de câte ori împrejurările politice au favorizat regalul Sfântului Ștefan. Adversitatea aceasta a devenit pentru maghiarime ceva atavic, iar mobilul care o alimentează este conștiința unei false superiorități culturale dar mai cu seamă conștiința că Transilvania întreagă le aparține în baza unor drepturi de care nici noi, nici Europa nu putem să ținem seamă.

În această situație procesul de desintoxicare la Unguri va dura cel puțin tot atât cât a finit cel de otrăvire și ar fi o mare greșală dacă am crede că prin câteva declarații de veșnică amicitie, făcute în împrejurări neprielnice pentru maghiarime, elementele care ne despart pot fi considerate ca inexis-

Continuare în pagina 3-a

Bariera morală

de Ion Bozdog

Săptămânile trecute urmăream dintr'un colț foarte aglomerat al Sbiului, trecerea neîntreruptă a mașinilor de război și pe tinerii bronzăți ce păreau crescuți și contopiți cu aceste minunate instrumente ce au distrus armata germană și care acum se îndreptau spre a sfărâma barierele meșteșugite ale nedreptei noastre frontiere trasate la 30 Aug. 1940.

Sentimentele de încredere și bucurie, ce se măreau cu ivirea fiecărei arme și soldat, se prefăcuseră într'un fluid ce răscolea inimele tuturor, deopotrivă tânăr sau bătrân și ceasurile lungi de admirație nu păreau a fi întrerupte și frânte nici de deseale alarme ce vesteau invazia neputincioaselor avioane inamice, nici de șoaptele târâtoare ale celor ce deplângeau, nu soarta armatelor izgonite, ci situațiile lor personale ce se evaporau cu fiecare cutremurare a caldarâmului care de atunci devenea într'adevăr liber.

În răstimpul de schimbare al unei coloane de tancuri grele cu cea de tunuri mecanizate mi-a fost dat să prind crâmpiele unei discuții dela masa învecinată.

Erau doi „șefi” ce coboriseră din adăposturile văgăunilor de munte unde fuseseră dispersați și care acum își savurau porția de salam de Sibiu stropită cu câteva garnituri de halbe.

— Acum, c'a mai încetat hărmălaia, putem pune lucrurile la punct.

— Ce mai e nevoie să le punem? Este clar ca lumina zilei. Eu am fost cel dintâiu șef al serviciului în nouăspre la Oradea, mie îmi revine de drept reînțoarcerea acum.

— Da, dar să nu uităm că, între timp, după ce te-ai refăcut, ai intrat în Direcția generală și în situația de azi nu se face să ocupi o funcție inferioară. Și mai e ceva: Eu sunt care m'am evacuat cu arhiva la Beiuș, deci toate drepturile îmi vor fi rezervate.

— Fugi de-aici, Domnule! Nu eu

Continuare în pag. 3-a

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Ciprian Porumbescu în temniță

de Leca Morariu

Cel mai palpitant proces politic pe care l-a îndurat Bucovina sfâșiată de pajura cu două capete dela Viena, a fost, cum i-am mai zis noi¹⁾, „ardelean de faimosul proces al *Arboroaselor*”, în care cinci studenți teologi (și adevărată floare a tineretului și a viitorului, adică: Ciprian Porumbescu, Zaharie Voronca, Constantin Morariu, Orest Popescu și Eugen Sirețean) înfundă 11 săptămâni de temniță, învinuiți fiind pentru crimă de înaltă trădare.

Și oricât de „preventivă”, de vizorie, ar fi vrut să fie, a fost temniță în toată legea și 'n toată fărădelegea. Dovadă mărturia lui Constantin Morariu

1) Vezi revista „Făt-frumos” 1943, 170.

2) Precis: dela 15 Nov. 1877 — până'n 3 Faur 1878 (vezi Constantin Morariu în „Junimea literară” XIV 1925, 262). — Numai Ciprian Porumbescu a fost ridicat, sub baionetă, din casa părintească dela Stupca, abia în 18 Nov. 1877.

care glăsuiește³⁾: „Pe toți ne-au închis în celele separate, împreună cu cei mai mari făcători de rele. Eu eram închis la un loc cu un Alexian⁴⁾ care făcuse moarte de om și cu un jidov și un băiat din Ceahor, internați pentru furturi. Băiatul avea cămașa și izmenele așa de pline de păduchi, încât unde puneam mâinile, ucidem neconștient. Celula părea a fi ca zugrăvită de sângele ploșnițelor ucise și când, iarna, au făcut întâiași dată foc în sobă, ploșnițele mișunau pe ea mai dihai decât furnicile într'un mușiroi. Spiritualul nostru Mihail Dracinschi a intervenit în privința aceasta la președintele tribunalului și urmarea a fost că pe mine m'au mutat în spitalul temniței unde a doua zi dimineață mi-am curățit perina de niște păduchi albi și mari, ca și cum

3) Vezi „Făt-frumos” 1943, 171.

4) În textul lui C. Morariu din „Făt-frumos” An. IV 1929, 175, în loc de „un Alexian”, citim: „cu un Armean”.

O foaie ruptă..

Un bețiv avea obiceiul să-și cam bată joc de oamenii credincioși, ba chiar și de cele sfinte. Când vedea pe cineva că citește Biblia sau alte cărțile de rugăciuni, îl lua peste picior: — Noroc că are hârtie subțire, că mi-aș putea face țigara cu folie ei.

Nu trece mult și își prefăcu gândul în faptă. Găsind în mâna unui băiat o cărticică religioasă, rupse din ea o foaie. Dar când să-și răsucescă țigara, aruncă ochii pe hârtie și ce citi? „Dumnezeu nu se lasă batjocorit“.

Bețivanul rămase îngrozit. Fără să se gândăcăie, se aruncă să-și mai facă țigara cu foaia ruptă din carte. Și cuprins de spaimă îngăimă doar atât: „Doamne, iartă-mi nebunia!“

De atunci buzele omului n'au mai rostit vorbă urtă la adresa credinței.

Oameni fără stomac

La bolile de cancer la stomac, când doctorii nu mai au nicio nădejde de vindecare, taie stomacul tot și îl îndepărtează. Operația aceasta, adică înlăturarea stomacului din om, e foarte grea și la început n'a prea reușit, adică au murit mulți din cei operați. În vremea din urmă însă s'a ajuns la atâta desăvârșire în ce privește cusutul mașelor subțiri de esofag, încât bolnavii se simt bine și fără stomac și au poftă de mâncare. Trupul omului în chip uimitor știe să se potrivească și la acest fel de traiu fără stomac, ba unii bolnavi s'au îngrășat.

Dumnezeu nu și-a spus ultimul cuvânt

de pr. I. Scurtu

Trăim cumplite vremuri scrise de apostoli și vestite cu multă țarie de prooroci.

Nu băgați de seamă că oamenii, crezându-se că sunt înțelepți, au înebunit? Ei au nesocotit și au schimbat mărirea lui Dumnezeu cu a omului stricacios, — cum spune apostolul, — de aceea i-a dat pe ei Dumnezeu „în patimi de ocară, de ucideri, de ceartă și pismă, de trufie și de toate născocirile rele, vrednice de moarte“.

Nu ne spun Scripturile, că vor veni peste noi — din pricina fărădelegilor noastre — războaie, vești de războaie, că se va scula neam peste neam și împărăție peste împărăție, că va veni foamete, cutremur de pământ și ciumă, și acestea vor fi numai începutul durerii?

Iată este mișcare mare în lume: războaie cum n'au mai fost în apus și răsărit, de-ți vine să crezi că și natura s'a tulburat de atâta răutate și ură, dorind, parecă, să iscodească o altă lume — o lume nouă.

În mijlocul acestei furtuni, auzim cuvântul Domnului: *Băgați de seamă, să nu fiți tulburați, că trebuie să vie aceasta și încă nu va fi sfârșitul!*

Pentru ce ni se dă îndemnul sfânt să nu ne temem de aceste încercări? Iată de ce: Adevărul creștin nu are să se teamă decât de mânia lui Dumnezeu care vine să-l pedepsească.

Suferințele care ne împresoară sunt în mâinile lui Dumnezeu, ca o daltă în mâinile sculptorului ce pre-

lucreează piatra și dăltuește statuia. Crucea pentru creștin este cale împărătească ce duce spre cer. Ele ne cruță de păcat și ascund în dosul lor glasul părintesc al lui Dumnezeu, care ne cheamă cu aceeași iubire.

Puterea lui Dumnezeu, în veacurile de prigoană și de dureri, înfloarește mai mult. *Aici să căutăm taina veșnicilor legi, cărora toate făpturile, vrând nevrând, trebuie să se supună.*

Dumnezeu ne-a rânduit să trăim în mijlocul acestui veac plin de suferințe. Dar tot el a așezat o minunată ordine și o lege sfântă. A îngăduit durerea în lumea noastră, ca să ne arate că nu și-a spus, aici pe pământ, ultimul său cuvânt. Pentru ce? Pentru ca să ne ție mereu atenți și treji la ziua cea mare a eternității, unde toate lucrurile și faptele vor fi din nou descurcate, despărțindu-se încă odată lumina de întuneric și rostindu-se ultima sentință. Atunci Dumnezeu va așeza pe fiecare la locul ce i se cuvine.

Sânge pentru dreptate

Stă scris, în Ieremias, că *Moldovenii sunt gata au să moară, „au să izbândească“.* După veacuri multe țărânul român nu s'a schimbat. *Murind pentru drept, el știe că se săvârșește un act de dreptate. Jertfa lui n'are altă însemnătate. Btruc sau moare pe locul hotărât lui de soartă. El știe că sângele vărsat are puteri supraomenești.*

Moartea de înne

Se credea că moartea de înne este datorită care pătrunde în plămâni. Se explicau moartea în apă printr'un atac de inimă. Astăzi știe însă că ajungând în omenească în apă rece, sângele părăsește creierul și se produce un leșin, adică o moarte de creier. Dar inima lucrează deparie, asemenea și plămâni până când omul înghite apă încât leșină de moarte. Este o moarte cauzată de stăruirea bătăriei circulației sângelui gazelor din trup. Se poate de înne și din cauza apelor care sparge timpanul urechii și cauzează o amețeală care poate preschimba în moarte. Innotătorul de multe ori se sește în primejdia aceasta și și găuri urechea, ceea ce ca să și piardă simțul orienării în apă. Moartea de înne așa dar o moarte de auz care căile de respirație fiind închise.

Văjăitul urechilor

Douăzeci de ani spun văjăitul urechilor este un semn că nervul auzului a slăbit. poate să provină și din alte burări trecătoare ale trupului cauzate de hrană sau de cool (băuturi spirtoase), sau prea multă muncă cu creier și altele. Văjăitul se poate decă cu anumite preparate brom și cu curent electric.

Duminecă, imediat după venirea lui acasă, pe la orele 9 și ceva, mă cheamă la pian să cântăm împreună. Dânsul își scoate vioara din cutie și eu voesc să mă așez jos tulburat.. În momentul acela, cum pianul era vis-à-vis de ferestra, zăresc venind în sus, spre casă, (casa era așezată pe-un dâmb), un jandarm cu baloneta înfiptă în pușcă — și primarul satului. Observ că Ciprian urmărește privirea mea și întreb: „Da' jandarmul acesta ce-o fi vrând, că urcă spre casa noastră?“

Văd că Ciprian devine palid ca un cadavru și zice: „Să știi Mariorică că vin să mă aresteze pe mine!“

Eu am căzut pe scaun, aproape în nesimțire. O spaimă, o durere ne mai pomenită m'a cuprins — văzându-l pe bătrânul Tătuța că intră cu ochii plini de lacrimi în casă, venind dela biserică, unde aflase între săteni c'au

trimite condolențe membrilor săi pentru tutorul decapitat — Comitetul. — Tutorul trunchiat Moldova fiind Grigorie Ghica Voevod...

venit jandarmii să-l aresteze pe „Domnișorul părintelui“.

Tata l-a cuprins pe Ciprian în brațe și l-a sărutat în frunte: „Aci ai arătat că ești fiul meu! Dumnezeu să te întărească!“... A fost o scenă cumplită. Toți trei am izbucnit în hohote de plâns.

L'niștindu-ne, Ciprian a ieșit afară; inclinându-se jandarmului cu cuvintele: „Ich stehe zu Ihrer Verfügung“.

După ce jandarmul l'a zis, în nemțește: „In numele legii te arestez!“ — am observat că Tata se clatină, aproape să leșine. I se păruse că jandarmul scoate lanțuri, când de fapt dânsul pusese mâna numai pe cartușieră.

A doua zi am plecat cu Tata la Cernăuți, unde am stat 4 săptămâni. Mă duceam în fiecare Joie și Duminecă de mă întâlneam cu scumpul meu frate în biroul d-lui consilier Zota. Auscultant era Al. Pridie. Fiecare revedere ne-a fost duioasă, tristă. Eu îl încurajam — cât era posibil unei copile

ca mine, căci copil eram... dar sufletește o bătrână: O pierdusem pe Mama și înduram acum durerea de a-l vedea pe Fratele îndurerat, slăbit, întemnițat cu bandiți și criminali! La despărțire, abia puteam să-mi rețin plânsul, văzându-i ochii scăldați în lacrimi... Pleca cu un oftat adânc împreună cu profosul (temnicierul), spre chilia murdară, friguroasă, plină de miasme, cu un miros insuportabil! O, Doamne, ce îngrozitor a fost timpul acesta!

În fine, eu n'am mai putut să suport durerea aceasta. M'am bolnăvit grav. Și bietul Ciprian, asemenea; Pneumonie, vărsare de sânge. Primul focar spre calea morții!

Tătuța a venit de m'a luat acasă. Am zăcut 4 săptămâni de tifus. Aveam halucinații, aiurări. Sărmanul Tata se zbătea în griji și supărări. Nu știa¹¹⁾ cui să deie ajutor: Să plece la Cernăuți, la Ciprian, sau să steie la căpătâiul meu Mi-am revenit...

Și bietul Ciprian, după 3 luni a

scăpat de temniță,¹²⁾ cu focarul boala de plămâni.

După venirea lui acasă, încep episodul iubirii lui ideale și sfinte pe tru Bertha Gorgon.

Ciprian a stat un an aproape acasă, Tata văzându-l așa slab, nu lăsat să plece la Viena. Tot timp cânta și compunea.

Marioara Rațiu-Porumbescu

11) Poate că M. R. P. cu memoria slăbită... face aici confuzie cu similara situație înscusă nouă din scrisoarea lui Iraclie Porumbescu către Const. Morariu (data 9. VIII. 1878) care începe cu: „Mai întreaga săptămână la cută am fost un tată ambulănt dela un om greu bolnav la altul“. Adică alergând d. Câmpulung (unde zăcea de pneumonie fiul Ștefan) — la Solca (unde-i era bolnavă Marioara).

12) După înverșunate dezbateri, care durat trei zile încheiate, cei cinci, celebrii Onofrii Arboresei (Porumbescu, Voronca, Morariu, Popescu și Siretean), fiind declarați achitați ziua de 4 Febr. 1878.

oul guvernator al B.N.R.-ului

Anunțăm, într'un număr trecut, că d-l Ion Lapedatu a fost delegat în postul de vice-guvernator al Băncii Naționale a României.

A fost numai o etapă.

Astăzi d-l Ion Lapedatu este guvernatorul importantei instituții.

Faptul că odată a fost pus în "retragere" pentru limită de vârstă, se dovedește neîntemeiat, în vreme ce Blocul Democrat azi îl apelă la serviciile D-sale

Prefectul județului Mureș

D-l Ion Bozdog, profesor și director la „Gazeta Transilvaniei”, a fost numit prefect al jud. Mureș. El a și depus jurământul.

Urăm confratelui gazetar să fie județului desrobitor dreptatea și să alții nu i-au făcut-o, iar să, celor ce rămânem unde ne ținem și unde ne va găsi totdeauna, să ne aducă tof materialul documentar asupra năprasnicei „civilizații” răspândite cu dărnicie de la dașii dictatului dela Viena.

Ce însemnează solidaritate Alegerea de preot dela Feldioara

În ziua de 24 Sept. c. a avut loc la Feldioara alegerea de preot, în locul lui Elle Ioanovici, trecut la pensie.

În unanimitate a fost ales pr. Pavel Vișelariu din Hăghig, (și prin aclamație, și prin vot secret).

A prezidat S. S. protopopul Brașovului, Dr. N. Stînghe.

Un fruntaș al comunei, d-l Achim Măreșan, a subliniat felul de-a acționa al Feldioarenilor.

Exemplul bun pe care-l dă o comunitate brașoveană chiar în aceste vremuri, când numai din unirea tuturor, în chestiuni mici, și în cele mari, se ieși binele, acest exemplu îl avem și noi în evidență.

Acesta e drumul: Solidaritate. Bravo, Feldioareni!

i. c.

Furnizorii statului și Imprumutul Apărării Naționale

Prin ordinul telegrafic No. 27.646/1944 al Ministerului de Finanțe sumele încă neachitate din contribuția minimală suplimentară de 50% la Imprumutul Apărării Naționale datorată de furnizorii statului sau instituțiile autonome, se eşalonează în 4 rate ce se vor plăti în cursul lunilor Oct., Nov., Dec., 1944 și Ianuarie 1945.

Neplata fiecărei rate în decursul lunii respective atrage pentru sumele corespunzătoare aceleia transformarea de drept în Imprumutul Apărării Naționale din 1944 conform art. 27 din legea No. 236 din 23 Aprilie 1944.

Publicațiuni, anunțuri, comunicate, Mica publicitate Prețul după tariful oficial

REDAȚIONALE

Tot ce se publică în coloanele acestea, indiferent de cuprins, intră în tariful comercial obișnuit și aparține administrației sau redacției noastre, afară de continuările din celelalte pagini.

Primăria Municipiului Brașov

Nr. 11770/1944

Serv. tehnic

Înștiințare

Pentru a veni în ajutorul populației sinistrate, ale căror imobile au suferit avarii, în urma bombardamentelor aeriene și care imobile pot fi reparate imediat și puse în stare de locuit, s'a hotărât formarea de echipe de muncitori, ce vor fi puși la dispoziția cetățenilor, în schimbul unei plăți de 220 lei pe zi de muncitor, urmând ca materialele de construcție să fie procurate de proprietar.

În vederea începerii lucrărilor pe teren și pentru a se putea repartiza acești muncitori, înștiințăm pe cei în cauză a se prezenta de urgență la serviciul tehnic al Primăriei Municipiului Brașov, cu începere de Luni 2 Octomvrie a. c. în fiecare zi de lucru, orele 11-14. Inscirile se fac până în ziua de 7 Octomvrie curent, când tablourile trebuie a fi gata.

Data în Brașov la 30 Septemvrie 1944.

Primar:

ss. Dr. N. G. V. Gologan

Șeful Serv. Tehnic

ss. Ing.-șef Socol

Publicațiune Nr. 2787

Se pune în vedere d-lor brutari și măcelari din orașul și județul Brașov că independent de brevetul de meserie dela Camera de muncă, care le conferă dreptul de exercitarea meseriei, sunt obligați a avea firma înscrisă la Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Camera de Comerț, întrucât conform art. 7 din Codul comercial, sunt considerați comercianți.

Premilitare

În vederea noului an premilitar întregul tineret român, născut în anii 1927, 1926 și 1925 precum și cei care din diferite cauze n'au fost încorporați și sunt născuți în anii 1924, 1923 și 1922 sunt obligați să se prezinte la Inspectoratul P. E. al Municipiului Brașov, până la 15 Octomvrie 1944, pentru a fi înscrisi și repartizați la subcentre.

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.

Asociațiunea „Astra” Brașov

implinește tot ce nu se ajunge.

Se gândește cineva la asta?

Un răspuns

Domnule Director,

Ca flu al Săcelelor Brașovului și ca unul ce indentificându-mă cu problemele social-economice și politice ale Ardealului, cărora am înțeles să le dau o susținere permanentă prin presă și prin lucrările ce am tipărit, vă rog să binevoiți a publica în răspânditul și obiectivul Dv. ziar scrisoarea alăturată și răspunsul ce am dat ziarului „Fapta” din 27 Sept. 1944 din București, întrucât ele cuprind realități care se impun a fi cunoscute de cât mai mulți oameni de bine.

Cu aleasă considerație

Dr. Ion Ghelase

Inspector general de finanțe
cu III gradajii, str. Popa Nan 12
București

Nu este în obiceiul meu să polemizez; țin însă să arăt câteva realități care se impun. Este evident că articolul reproducând numai câteva fragmente din cele cinci petiții sau rapoarte ale mele, ține să mă prezinte în

Poșta redacției

Octavian Popa, Sibiu. Articolele trimise se vor publica, unul în întregime, al doilea puțin mai adunat, din cauza spațiului redus de care dispunem.

Axente Banciu, prof. Dacă am ști unde să vă scriem, n'am utiliza poșta redacției. La Săliște ni se pare că de geaba încercăm.

Adunarea medicilor din Brașov

Toți medicii din orașul și județul Brașov, sunt rugați să ia parte la adunarea medicilor care se va ține în ziua de 8 Oct. 1944 (Duminecă) ora 11, în sala festivă a Camerei de Comerț și de Industrie.

Dr. N. Căltman
Președinte

Căutăm

corespondenți

în toate orașele Ardealului în vederea transformării

„Gazetei Transilvaniei”

în cotidian atunci când această mare acțiune va deveni actuală.

Doritorii ne vor adresa câte o corespondență de probă împreună cu un stat de serviciu în presă. (În lipsa acestuia: studiile și funcțiunea).

Schimb casă confort modern, clădire solidă, (1935) trei apartamente, camere mari, lângă fabrica Scherg - cu altă casă având aceeași construcție modernă, cu 1-2 apartamente dar situată în cartier liniștit mai central, stradă necirculată. Informațiuni la administrația „Gazetei”.

ipostaza de oportunist politic pe timpul regimurilor de dictatură, scontând „efecte de epurație” contra mea.

Dacă articolul reproducea cel puțin textele esențiale, s'ar fi putut vedea că eu mă refeream la chestiuni de control, la patrimoniul public, la sancționarea prevaricatorilor bunului public și la punerea mea în situațiunea de a-mi putea face datoria cu maximum de eficiență în folosul Statului și al operei de ajutor social-economic.

Prin urmare, cererile mele și rapoartele n'au niciun caracter politic, ele fiind acte făcute în cadrul strict al administrației, corespunzând legilor în vigoare în acel timp.

Nu mi se poate imputa faptul că mi-am exprimat încrederea în măsurile destinate să apere patrimoniul public și să îmbunătățească mersul administrației publice.

Nu am militat niciodată pentru politica condamnată astăzi, dar am făcut, voi face și toți funcționarii publici trebuie să facă o politică: aceea a cinstei în administrație și a apărării patrimoniului public.

Luptând contra incorectitudinii administrative am luat poziție hotărâtă în calitate de organ superior de control împotriva vinovaților în câteva afaceri de mari proporții.

Din cauza sforțărilor disperate a vinovaților care țineau cu orice preț să scape de sancțiuni, uzând de procedee necinstite, lupta pentru apărarea drepturilor Statului a luat caracterul unei mari bătălii în care d-l inginer Cristea Dimitriu și subsemnatul am arătat fostelor regime politice, începând din 1938, ravagiile ce le face necinstea în administrația țării și că fără ea nimic nu se poate construi, nu se poate realiza.

În loc de dreptate subsemnatul am fost obiectul multor nedreptăți: sancționat cu rețineri de salariu pentru că am informat justiția; exceptat dela indemnizații de muncă, dela avansare; avertizat, muștrat, pus într'o situație improprie unei activități normale, lovit cu un proces de înscenare calomnioasă etc. etc.

S'ar putea ca odată să între în revizuire și neregulile dela Concertul „I. C. Farbenindustrie” (s. a. „Romanil”) a căror anchetă a fost oprită de baronul Killinger, când a văzut că nu-l cruț conașionall. Pot face dovada cu acte și rapoarte oficiale.

Nu m'am bucurat de niciun avantaj material sau moral și de niciun progres ierarhic pe timpul regimurilor din trecut, rămânând tot Inspector general cum eram acum 10 ani; Un om care luptă pentru cinste și pentru avutul colectivității nu poate fi un limitat la o concepție îngustă ca a acelor care făceau deosebiri pe temeuri rasiale.

De altfel, sunt nevoit a vă arăta că m'am bucurat de aprecierile elogioase ale unor oameni cu rol important de conducere în partidele democratice și că activitatea mea s'a bucurat de cuvinte de laudă din partea unor personalități intelectuale de marcă și chiar a marelui cărturar ce a fost Nicolae Iorga.

Imi permit și o recomandare: Astăzi când se cere ca să unim toate eforturile spre a răspunde la obligații grele, sunt cu totul inadmisibile și condamnabile discriminări de felul celei încercate în articolul din ziar.

Epurație, da, dar care să scoată necinstea din administrația publică; aceasta este, într'adevăr, „formulă democratică”.

Dr. Ion I. Ghelase

Nu ne speriem

de
Dr. N. Căllman

Toată lumea românească simte instinctiv, fără nicio propagandă, că în timpurile grele prin care trecem azi, nația noastră are nevoie de cea mai desăvârșită bună înțelegere între Români. Au simțit acest lucru patrioții care au făcut actul dela 23 August. Cu principii și doctrine diferite s'au înțeles și au scăpat țara de o mare pacoste.

Vor fi unii, și în țara noastră, străini de acest neam, minoritarii, care ar dori din tot sufletul lor, ca în toată greutatea mari de azi Români să se sfărțice unii pe alții. Unii și îndeamnă la sfărțicări. Ajută să turbure apele, ca să-și poată pescui interesele lor cu atât mai ușor. Vor fi alții, Români chiar, care în ape turburi ar vrea să pescuiască interese și situații.

Nația românească cea adevărată însă simte necesitatea unei uniri a tuturor forțelor românești pentru scoaterea României din greutățile de azi și pentru reclădirea unei noi Români.

De aceea ne miră că sunt u-

nele ziare care scapără din ele, zi de zi, foc de ură și de amenințări.

Acest lucru mai putea fi înțeles atâta timp cât ura și amenințările erau îndreptate în contra hitleriștilor, a legionarilor și antonescilor. Suferințele unora erau prea mari. Ele justificau — omeneste vorbind — izbucnirea urei și a amenințărilor.

Dar să califici, cum fac aceste ziare, pe toată lumea care nu-ți place, de legionar și hitlerist, să bagi pe toată lumea românească în aceeași oală a hitlerismului, să-i arunci mereu vorbe de ură și de amenințări, acest lucru nu mai poate fi înțeles și contra lui trebuie să luăm atitudine cu toată hotărârea.

Fiindcă oamenii dela aceste ziare ar trebui să știe că neamul românesc, în esența sa, nu a fost și nu este hitlerist. Ei ar trebui să știe că societatea românească nu este împărțită, cum ar vrea ei mereu să o arate, în profitori și exploatați, în trântori și muncitori, în bogați născuți și crescuți în pa-

late și în săraci născuți în colibe sărăcăcioase.

Neamul românesc de azi, este prin construcția și gândirea sa, un neam democratic. El se compune în marea lui majoritate din țărani și intelectuali. Partea cealaltă, a burgheziei noastre și muncitorimea orășenească românească este atât de mică, numeric, în comparație cu masa țaranilor și a intelectualilor, încât nu poate altera caracterul democratic al națiunii românești.

Intelectualul român însă, căruia i se strigă azi amenințările și către care se îndreaptă săgețile urii, este, ca gândire și construcție sufletească, un fel de țaran în haine de domn. El simte năcazurile celor năpăstuiți, gata totdeauna pentru ajutor, ajută pe cel lipsit pe toate căile și cu toate mijloacele. El muncește pentru o pâine de multe ori mai amară decât este cea a țaranului și a muncitorului.

Iată portretul aproape al tutu-

ror intelectualilor noștri. Născut în casă țărănească acoperită cu paie, plecat la învățătură, numai cu capul și munca sa; până la 18 ani vara la munca câmpului în rând cu țaranii. Ajuns la situația lui de intelectual numai prin muncă și omenie, sfătuește și ajută pe muncitor și țaran pe toate căile și prin toate mijloacele. Așa este aproape întreaga noastră clasă de intelectuali.

Și atunci mă întreb, cu ce scop sunt amenințați acești intelectuali, și pentru ce li se aruncă vorbe de ură? Găsesc un singur răspuns: Cu scopul de a-i intimida.

Noi însă răspundem respicat și tare, ca să se audă: Nu ne speriem! Avem rădăcinile adânc înfipte în pământul democratic al poporului român și am crescut din muncă și prin muncă. Rămânem și nu ne temem de vorbe amenințătoare. Iar urii îi răspundem cu cinstea și bunătatea iertătoare de totdeauna a Românilor.

Cronica Războiului

Situația politică internă

În cadrul politicii interne, luăm act de frământările inerente provocate de întorsătura istorică dela 23 August. Dacă forurile răspunzătoare ale acestei țări au fost de perfect acord, că linia politică alături de Axă a însemnat o greșală gravă cu urmări tragice și că după ruperea acestei situații va fi nevoie de profunde schimbări, atât în domeniul politic, cât și în cel social, asupra metodelor de realizare sunt încă divergențe. Este dela sine înțeles că divergențele în cauză se opresc la detaliile care vor să creeze un sens acestor vremuri tranzitorii. În liniile lui de bază însă, Blocul Național Democratic are o atitudine fermă.

Că lucrurile se pretrec astfel, putem deduce din declarațiile făcute de către M. S. Regele Mihai I. Tânărul nostru Suveran, răspunzând mai multor interview-uri ale presei străine, a precizat linia de conduită a României și deci a factorilor care reprezintă opinia noastră publică. În ultimul interview acordat presei engleze și americane, M. S. Regele, după ce arată curajul cu care au trebuit privite împrejurările dinainte de 23 August 1944 și patriotismul care a condus pașii oamenilor noștri de stat, spune:

„Dacă M'as fi lăsat condus de calcule bazate pe raportul de forțe militare, acțiunile dela 23 August nu s'ar fi putut produce niciodată”. Rezultă deci, că forțele de bază au fost cele morale, de care neamul nostru a știut să dea dovadă în toate împrejurările. Tot așa cum, încadrat în alianțele sale firești de astăzi, va trebui să-și creeze un viitor cu garanții sigure.

„Lupta pe care armata română o duce alături de armata rusă — a continuat Suveranul — împotriva inamicului comun, constituie

cel mai bun punct de plecare pentru colaborarea dintre România și Națiunile Unite”.

„România nu cere decât securitate — a spus Suveranul — pentru a se putea desvolta în mod liber, atât din punct de vedere economic, cât și din punct de vedere spiritual și pentru ca poporul român să poată aduce astfel contribuția sa la civilizație”.

„România speră, că Națiunile Unite îi vor acorda securitatea față de agresiune în viitor și o vor ajuta în redresarea și dezvoltarea ei economică”.

Iată deci, trasată prin însăși concepția Regelui Țării, linia de conduită politică și socială a țării noastre.

În domeniul faptului politic concret, am putut înregistra o vizibilă unitate de vederi între partidele competente ale Blocului Național Democratic. Manifestările partidului național-țărănesc au fost chiar cât se poate de concrete în susținerea acordului de vederi cu partidele muncitorești. Platforma de acțiune elaborată de partidul comunist a fost luată în considerație nu numai de către partidul social-democrat, ci de-o-potrivă de partidul național-țărănesc și cel liberal. D-l Iuliu Maniu a făcut tot posibilul pentru a convinge opinia publică de hotărârea cadrelor d sale de a conlucra cu toată sinceritatea și seriozitatea cerută de împrejurări, în vederile acestei platforme de acțiune. Dacă în momentul de față sunt diferențe de interpretare a mijloacelor prin care reformele de ordin politic și social să fie puse în aplicare, ele vor putea fi totuși soluționate, prin dorința unanimă de a se ajunge la înfăptuiri practice imediate, în vederea consolidării Blocului Democratic.

Situația politică internațională

În celălalt domeniu, al manifestărilor politice externe, vom menționa în ordine cronologică, discursul d-lui Winston Churchill, premierul Marelui Britanii și cel al d-lui Anthony Eden, ministrul de externe al imperiului britanic.

de Mardare Mateescu

D-l Churchill, cu obișnuitele-i rezerve, a făcut un expozeu asupra situației generale a războiului și a consecințelor sale în domeniul politic. Iei, colo a dat și precizări menite a curma indoelile ventilate în diferite state.

D-l Eden, rezervându-și mai mult clarificarea opiniei publice interne, a reușit totuși să întregască declarațiunile șefului guvernului, dând comunicărilor sale un sens cu rezonanță mondială.

D-l Churchill s'a ocupat mai întâiu de rezultatele practice ale invaziei, arătând că inamicul a lăsat în Franța, Belgia și Olanda un număr de peste 400 mii morți și răniți, precum și aproape o jumătate milion de prizonieri, astfel că astăzi, în acel teritoriu, se mai află un total de aproximativ 200 mii luptători inamici. Vorbind despre forțele anglo-americane în luptă, d-l Churchill a arătat că acestea sunt egale ca număr, ceea ce reprezintă un efort suplimentar din partea imperiului britanic. În același timp, vorbind de Uniunea Sovietelor, d-l Churchill a afirmat că Rusia a angajat și a învins forțe mult mai mari decât cele din fața aliaților din Vest și că a dus războiul pe teritoriul său, cu pierderi enorme, timp de ani întregi.

D-l Churchill a comentat și toate evenimentele de seamă din ultima vreme. Concluziile d sale au fost următoarele:

„Situația externă corespunde evenimentelor militare. Niciodată alianța celor trei mari puteri nu a fost mai strânsă și mai încununată de succes, ca acum. Divergențe de păreri și de interese au existat în mod necesar, dar niciodată ele nu au putut să afecteze, în niciun fel, marșul măreț al evenimentelor, în deplină concordanță cu acordurile și hotărârile dela Teheran”.

D-l Eden și-a început discursul afirmând că pe măsură ce armatele aliate continuă să înainteze, tot astfel sporesc și problemele puse în fața Națiunilor Unite. Aceste probleme sunt legate de măsurile ce trebuie luate de aliați, în vederea asigurării păcii în Europa.

„Convingerea mea — a spus d-l Eden — este că pericolul principal pentru Europa, după înfrângerea Germaniei, va fi reînvierea unei Germanii militare. Puteți avea păreri diferite, cu privire la modul în care acest lucru trebuie evitat. Dar aceasta este problema durabilă pen-

tru politica externă a Angliei și nu numai pentru noi, dar și pentru acei care vor veni după noi. Dacă această realitate dură și crudă este acceptată, cred că politica noastră externă are o șansă serioasă, să conducă poporul nostru, precum și popoarele aliate, împreună cu popoarele națiunilor unite, la o pace durabilă”.

FRONTURILE

Pe frontul din Răsărit

vom menționa în primul rând ofensiva armatei ruse, care a pătruns până la malul mării, cucerind Orașul Riga.

Varșovia a capitulat.

O nouă divergență s'a ivit între Ruși și Polonezi, pe tema numirii generalului Bor Tadeusz Komorovski în calitatea de comandant suprem al trupelor poloneze.

Trupele sovietice au trecut Dunărea, înaintând odată cu forțele Mareșalului Tito spre Belgrad și spre granița de sud a Ungariei.

Pe teritoriul maghiar, trupele române și sovietice au cucerit multe localități importante. Este demn de menționat ordinul de al comandamentului rus, cuprinzând elogiul și deplină mulțumire pentru felul cum înțeleg să lupte trupele române. Noi știm de altfel, că aceste trupe au avut întotdeauna în suflet icoana sfântă a Ardealului și dorința de a se răfuți cu acei care au sfâșiat din calcul rece și meschin fruntariile neamului.

Pe frontul din Vest

operațiile de până acum nu a constituit decât preparative, în vederea organizării dispozitivului de atac, pentru marea ofensivă asupra Germaniei. Astăzi luăm act de fapt că această ofensivă a început cu multă energie concomitent cu ofensiva deschisă de Ruși în Est.

GAZETA TRANSILVANIEI

Redactor responsabil
ION COLAN